

УЧИЛИЩЕТО
излиза два пъ-
ти на мѣсяца
въ 1 печат-
на кола. Го-
дишна цѣна
прѣплащана
1 бѣло ме-
джидіе. Спо-
моществова-
нія ставатъ
за — годинѣ.
Писма не-
платени на
пощата не
сѣ прѣсты

Подписката
на спомоше-
ствования-та
става при у-
редничеството
каля-Вер-
гулуй П. 6. у
народна кни-
гопечатница
„Отечество“.
За всѣхъ въ
Българско у
г. г. Братя Р.
Бльсковы въ
Шюмень.

УЧИЛИЩЕ.

Урѣдникъ — Издатель Р. Бльсковъ.

Съдържаніе: Училищата въ нашенско. — Училищата въ Желѣзникъ и окръж-
ността. — Естествено възпитаніе. — Въспитаніе съгласно съ Х-й духъ. —
Свѣщта на Прозореца. — Криворазбраната цивилизация. — Забавителни.

УЧИЛИЩАТА ВЪ НАШЕНСКО

Въ прѣдговора си (брой 1) на „Училището“ ние
бѣхме казали че, ако ни помогнатъ обстоятелст-
вата, ще прибавимъ и едно статистическо описаніе,
за нашитѣ училища. Но до сега като са необадахъ
отнѣдѣ, или да ни пише нѣкой върху тоя прѣдмѣтъ,
ние помѣстяме слѣдующото скратеніе отъ онова
що прочетохме у брой на „Читалището“ за учи-
лищата въ Желѣзникъ (Ескы-заара) съ окръжно-
стътъ, което може да послужи и като единъ о-
бразецъ за таквось описаніе.

Отъ нашѣхъ стържъ ние захваляме на Желѣзни-
чанинѣ, които тѣй умно са разбрали ползжтъ, що
може да произлѣзе отъ единъ таквасъ нарѣдбж за
училищата; това училищно съединеніе несумѣнно,

ще има добри стѣни не току за града, но ще бжде твърдо полезно и за селскитѣ училища. Желателно е, наистинж, щото примѣрѣтъ на училищното настоятелство въ града Желѣзникѣ, както и на учителския имѣ съборѣ, да бы са послѣдвалъ съ подражаніе и у други мѣста въ нашенско, дѣто са устѣща вече нуждата на подобни нарѣдбы.

Нашитѣ училища у градоветѣ, колко да е, сѣ сж по-урѣдны; защото гражданіетѣ като по-окопитени знайтѣ вече какво ученіето е потрѣбно за тѣхъ, но селеніетѣ, които іоше не са угадили сладостѣтъ му, и мислятѣ че тѣ можѣтъ да си вършатѣ селскитѣ работѣ и безъ да сж учени, малко са погрижватѣ за да иматѣ училищата си урѣдены. Спорѣдъ това потрѣбно е да са въведе по всѣду въ отечеството на тоя рѣдъ, каквото са направили нашитѣ съотечественници въ желѣзникѣ, съгласно съ учителския имѣ съборѣ, и селеніетѣ да са потканятѣ отъ гражданиѣтъ. *)

До колкото ни е познато селскитѣ училища въ нашенско до сега не са принесли никаквѣ полжъ; причината е че селеніетѣ неумѣйтѣ какъ да са подрѣдятѣ, и отъ градоветѣ нѣма кой да ги настаня. И тѣй селскитѣ училища сж безъ никакъвъ урѣдъ, или колкото да са казва че у еди кое село има черква и училище.

Ные познаваме отъ близо селскитѣ училища: въ Силистренско, Тулменско, Варненско Х-олу-Пазарджаско и най-послѣ въ Шуменско; но нійдѣ по тѣя

*) Мышцата и силата на всѣкий народъ стои повече въ земеделѣческѣтъ часть на народонаселеніето; слѣдователно единъ народъ, дѣто земеделѣцитѣ не знайтѣ да четѣтъ, не може да са нарича просвѣщенъ народъ.

(Зорница).

мѣста не са е отличило нѣкое селско училище, освѣтъ дѣто слушаме отскоро за селото Дивдѣдово (при Шюменъ), — Родолюбивыйтъ нашъ съотечественникъ Г-нъ М. Бенли е благоволилъ да помага въ Шюменско на десѣтъ селскы училища ежегодно по 10 Ав. жьлтници, кои вече испроважда рѣдовно отъ 6 год. насамъ. Мѣжду 10-тъ села, вижда са че Дивдѣдовченіе само са учѣнили ползжтъ на ученіето, и съ това наедно залѣгатъ щото да са покажжтъ най-признателни на своя благодѣтель Г. М. Бенли **). Тамъ са прибрали ученици и отъ други села, особено изъ Провадиско, дѣто имало и възрастни моци, които са приготвяли за священници и учители на селата си. — Мѣсто за живѣніе на таквись ученици са отрѣдило у еднѣ особнѣ стаѣж при училището; това училище са отличявало и спортѣтъ другитѣ си нарѣдбы.

Добрѣ бы сторили нашитѣ Шюмненѣ да подражжтъ колко годѣ прамѣра на черковнжтъ общинж въ Желѣзникъ, и да отрѣдятъ за училищата си таква настоятелство, което да има грыжѣж и за селскытъ училища. Тогава, мислимъ, ще бжде похвално за тѣхъ, а благодѣтельтъ Г. М. Бенли, като види че училищата отиватъ добрѣ, може да удвой помощжъ си и да ѣж направи вѣчно.

**) Когато прочетохъ на Г. М. Бенли, помѣстеното у В. Македоніѣж, за Дивдѣдовското училище, и му разказахъ съ какво въсхищеніе са е почелъ неговый портретъ (образъ), който по испитаніето на ученицитѣ е стоялъ на чело, укыченъ и натруфенъ цвѣтно, добрыйтъ старецъ не можя да са въздржи и отъ радостъ порони сълзы. Желаніето на Г. М. Бенли е добро и свято, но пезнажъ ще ли бжде изпълнено паскоро и благодѣтельтъ да са порадва при — живѣ като види че неговото благодѣяніе хванало добро жѣсто и плодопринеси. Богъ да го поживи юще на много години за да си нарѣди всячко каквото е намислилъ и всѣкога си го приговаря.

I За Училищата въ Желѣзникъ

1. Всичкитѣ училища у града были 10: мъжки 5 и женски 5. Отъ мъжкитѣ 4 имало основны изгълвно; сжщо тѣй и дѣвическитѣ. Основнитѣ 8 училища были распорѣдены въ 4-тѣ главны махлы на града у всѣкж махлж по едно мъжско и едно дѣвическо.

2. Числото на всичкитѣ ученици въ града възлизало до 1442 — момчета 902 и момичета 540. Отъ момчетата 730 посѣщавали основнитѣ училища, а 172 са учили въ главното; отъ дѣвойкитѣ 389 въ основнитѣ у-ща, а 151 въ главното.

3. Числото на всичкитѣ Учители и Учителки было 23, отъ които само У-ли сж 13, а Учителки 10. Отъ Учителитѣ 5 имало въ гл. у-ще, и 8 душ. у основнитѣ; отъ учителкитѣ 5 въ гл. у-ще и 5 у основнитѣ. — Тукъ по редъ са написани именно всичкитѣ учители и учителки.

По надолу слѣдва: 1) За *прѣподаваемитѣ* прѣдмѣты въ основнитѣ мъжскы и дѣвическы училища, за отдѣленіята и класовѣтѣ, за *програмж*тж имъ —; 2) За наукитѣ въ главнитѣ у-ща какъ са распорѣдены прѣдмѣтитѣ на 5 класа и по колко седмични часове имжтъ всѣкой учитель и у-ка. Послѣ дохожда за *управленіето* на училищата за *приходитѣ* имъ и отдѣ са поддържатъ; зарадъ заплатжтж на у-литѣ и у-лкитѣ, която достигала около 65,000 гр. при това какъ са поддържали отъ общжтж училищнж касж трима ученици — единъ у Прагж и двама у Таборъ и пр.

II. За селскитѣ Училища въ Желѣзничко,

1. Числото на всичкитѣ селскы училища было 42 мъж. и 1 дѣвическо *). Ученици до 1347, отъ които дѣвойчета

*) Въ таблицжтж на селскитѣ училища и учители на чело стой Дервена, дѣто имало и дѣвическо училище. Това село са отличава мѣжду другитѣ села у Желѣзничко, толкося по числото на ученицитѣ, колкото и спорѣдъ платжтж на учителя имъ; но то си има причинжтж:

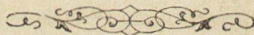
Помнѣж твърдѣ добрѣ, какво на 1838. когато даскалувахъ на селото Дълбокъ и когато въ желѣзничко пѣмаше никакво училище, тогава юще у Дервена са учяхж 10-15 дѣца — Училището имъ бѣше въ черковный дворъ, а учитель единъ

имало само 45, а другитъ — момчета; тѣ са дѣлили на 2, 3 и 4 отдѣленія, спорѣдъ каквото е селото и училището. Годишната плата на всичкитъ селскы училища възлизала на гр. т. п. 49080, и 370 кыла жито. — Учители 42 и 1 учителка.

2. Селскитъ училища были гудены подъ зависимостьтъ на черковниѣтъ градскѣ общинѣ, нагледваны отъ училищното настоятелство, чрѣзъ учителскыя съборъ у града, отдѣто са избирали учителитъ, потвърдяватъ са заплатитъ имъ и пр. *спорѣдъ закона по който са управлявали селскитъ у-ща.*

Въ растояніе на 10-12 год. селскитъ училища доста наспорѣли и *числото* на ученицитъ значително са уголѣмнило; защото, спорѣдъ едно *сравненіе*, намиратъ, че прѣди 12 години въ селата имало само 12 у-ща съ 350 ученици, а сега, както виждѣтъ читателитъ, до колко е наспорѣло *числото* на селскитъ Училища и ученици! (почти четворно).

Могѣтъ ли са похвали нашитъ сънародници у Влашко и Богданско, дѣто са намиратъ доволно прѣселенци, до колко напрѣдватъ българскитъ ни училища тадѣсь? Българскитъ колоніи въ Бесарабско са броятъ тъкмо 40 (освѣнъ оныя въ Рускѣ Бессарабіѣ), и у всичкитъ има по едно училище, а на чело стои Централното въ Болградъ; но до сега не са е евило едно таквось описаніе, което да покаже числото на ученицитъ и по кой рѣдъ са управляватъ тия училища. Ние желаемъ да са обнародва дѣ-годѣ, та да имъ позахвали и „Училището“.

старецъ дѣдо Харитонъ, който учяше по черковно и много врѣмя е даскалувалъ тамъ (дѣто може и да е оставилъ кости). Хвала и честь на Дервенчани, който откозъ са разбрали значеніето на народниѣтъ нашѣхъ поговоркѣ: рано пи-ле рано пѣй! Дѣ оставатъ моитъ дълбочени, който отъ 35 год. насамъ ушь имать у селото си черквѣ и училище? — Богъ да прости дѣда Стояна Душковъ и А. Богданова, който въ то врѣмя настоявахъ и жертвувахъ много трудъ и пари за направѣтъ на черквѣтъ и Училището. Но слѣдъ толкось години да пѣма никаква си разлика и напрѣдкъ въ училището имъ, това е чюдно наистина! Селото Дълбокъ има, както ми са струва, повече отъ 200 къщи Българе, а училището да посѣщаватъ само 30 (бозна каквы дѣчурлига) който са залгиватъ отъ едного Даскалетина изъ селото, съ 800 гр. годишна плата! Срамъ за дълбоченитъ да паднатъ по долу отъ другитъ села, дору и отъ близкото малко село Черково.

Р. Б.

ЕСТЕСТВЕННО ВЪСПЫТАНЬЕ

ЗА ТЪЛЕСНОТО СЪХРАНЕНЬЕ НА ДЪЦАТА.

Членъ I-ый.

Има единъ характерическій знакъ въ нашето врѣме, че науката не е вече покрита съ мракъ предъ хората, но като имъ ся съобщава, тя търси да изпълни една отъ значителнитъ свои назначенія: да уллучи доброто на публиката.

Карусъ.

Нема нито едно същество по свѣта, гдѣто да има толкова голѣма нужда за покровлене, помощъ и храна отъ колкото новорожденното дѣте, което е най височайшето отъ сичкитъ Божія създания, същество слабо и нѣжно има нужда отъ любовта на майката. Но много пѣти любовта на майката грѣши даже и най правиятъ пѣтъ, като ся случва често чрезъ способъ на измыслюванъето и незнаянъето да даде мѣсто на единъ цѣрь съвсѣмъ противенъ на планатъ за въспытанъето, отъ които заблужденія могатъ произляти каквы тѣжки слѣдствія заради настоящето и бѣдѣщето на невинното лице. Статистическитъ приглѣдванья ни показватъ че опасността за умирање е най голѣма въ първата епоха на рожданъето, послѣ захваща да ся умалява постепенно.

Тутакси щомъ ся роди дѣтето захваща да дыши отъ само себѣси и това ново промѣнене на животътъ му причинява болѣнія, отъ които пици и плаче непрестанно. Макарь и да е пищенъето на дѣтето раздражително, което ны прави да състрадаваме на болѣнъята му, но това е едно дѣйствиє на дышанъето, когато за първый пѣтъ въздухътъ влиза въ бѣлытъ му нѣжны дробове, които до сега бѣха свити, разпуща ги увеличающа гръдната му часть и улѣснява по този способъ свободното обръщане на кръвта отъ сърдцето къмъ бѣлытъ дробове, и т. н. Както пищенъето (на дѣтето) е по-

лѣзно, защото като издуе гърдытъ, сили въздухатъ да влѣзе въ бѣдытъ дробове, което прави свободното дышанье, тъй подобно и киханье докарва дрѣвы дѣйствія. Сега дѣтето чрезъ дышаньето приминува отъ животъ тунесдивый, въ животъ свободенъ и независимъ.

Въ този періодъ нѣжното и невинно дѣтенце ся нуждае много отъ въздухъ и отъ вода, отъ това трѣба да ся грижиме да бѣде въздухатъ чистъ и да го туриме тутакси въ топла баня (отъ 26-28 Реомюръ) за да го очистиме отъ единъ видъ матерія клейка, що покрыва сычкото му тѣло. Въ банята добръ е да ся смѣси (тури) малко сапунъ и трице и да ся намаже тѣлото му съ дървено масло нѣсолено или подобръ съ жытжакъ на яйцето.

На дѣца слабы съ кожа блѣдничява и мѣка, на които дышаньето и кръвообращаньето не ся извършва правилно, е нужно на таквись дѣца да ся притури въ банята малко вино, но да го пазиме отъ колонска вода или отъ други спыртовны питіета сылны, които не само че сж излышны, ами еще сж и врѣдителны, защото могатъ му докара припаданье. Подиръ банята дѣтето, обвыто въ дрѣхы приличны и топлы, нуждае сж отъ сънь и отъ почивка, заради това съньтъ му да не бѣде смутенъ, трѣба достаточна свѣтлина и отблжсванье на сѣко нѣщо, що може поврѣди органьтъ му на осѣщаньето. Отъ сичко найнапрѣдъ длжны сме да му дадемъ необходимата топлина, що е нужна за тѣлесното му развыванье, а за да разумѣиме това добръ, нека си помыслимъ и ще ся увѣриме че то (дѣтето) преди да ся роди намирало ся е на топлина въ майчината си утроба около 36°; но пакъ да не бѣде топлина твърдѣ голѣма, както да ся преобърне къщата въ баня, сир. да не преминува температурата повече отъ 16° R.

Пригледало ся е, както на животныхъ, че естественната имъ топлина е по вече успешна, отъ колкото искусственната сир: дѣтето да бѣде при майчинытъ си гърды; но много пжти майката може да бѣде болна и да исхвърга вредителны матеріи, тогась трѣба то да бѣде раздѣлено отъ майката; въ такъвзи случай тургаме го въ единъ патъ топлъ, като го покрыеме съ чисти дрѣхы и като зымнеме вниманьето

да ги примѣяме често. Когато спи да не го събужда майката за да му дава іедѣнье, но да го остави да ся събуди самичко, защото въ първыѣ часове подирь рожданьето дѣтето има по вече нужда отъ сѣнь отъ колкото отъ іедѣнье, послѣ когато осѣти тѣзи си нужда, събужда ся самичко и е въ безпокойствіе.

Побългарилъ Начю И. Планинскій
(ще слѣдва).

ВЪСПИТАНИЕ СЪГЛАСНО ВЪ ХРИСТИАНСКИТЪ ДУХЪ

(Продълженіе отъ брой 6)

Да бы ся развила въ всякий младежъ твърда воля трѣба да ся ръководи съ ясно и живо убѣжденіе, и то такова убѣжденіе, което ще служи за добро и за общъ ползѣ. — До дѣто ся единъ младежъ намѣрва подъ родителско надзираніе или подъ учительско, което е готово въ всяко време за да му помогне, за него е защищеніето отъ зло всякогы приготвено. Въ времето на възпитаніето ся свършва, дѣтето става човѣкъ и захваща да живѣе самостално: тогава освѣнь Божитѣ помощъ и собствената му, неможе да го избави никой отъ зло. Да ся помогне на едно лице тѣй дѣто той самичакъ да намѣри средства, за да ся защищава отъ злото, — това е първа и най свята длѣжностъ на всякий възпитатель. Въ да бы ѿкъ исполнилъ тѣй споредъ както трѣба, той е длѣженъ да ся старае, да възбуди въ младежѣтъ, който му е повѣрентъ, съзнаваніето на нѣравственныѣ длѣжности — длѣженъ е да му вкорени въ сърдцето Божитѣ заповѣди тѣй, дѣто да можать гій да му изнесѣтъ предъ очыѣ нѣговата нѣравствена обвѣзанность. — Съвѣстьта е вкоренена въ всякий човѣкъ; въ онуй природно отъ бога дадено чувство, съ което той различава доброто отъ злото, този вътрешный моралный законъ трѣба да ся развива и усъвършенствува, защото е отъ неправилното употребленіе на човѣческѣтъ природѣ, разваленъ и моралный вътрѣшный законъ — *съвѣстьта*. —

Човѣкъ е сътворенъ да благува, и споредъ самата си природа тегли всякоги къмъ честта, затова духътъ и тѣлото му, трѣба да сѣ здравы и крѣпки. Нъ заразената му природа, съ грѣхове тегли го често къмъ такыва наслажденія, които го наистина задоволяватъ за кратко време, нъ и пакъ му повреждатъ и убиватъ тѣлесната и душевната сила. Човѣкъ често ся повожда подиръ разваленитъ си наклонности, и тогава неможе да му помогне нето законъ нето съвѣстьта му. Любовта къмъ доброто омѣква и вѣтрничевитъ му наклонности принуждаватъ го, да забравя слѣдствіята — той губи моралната си сила. Да бы ся запазилъ единъ младежъ отъ такыва злощастія; длъженъ е въспитателътъ да му разясни причинитъ на тѣя появленія. Грѣшкытъ като ни развалятъ тѣлото, ослабва ни и душата; а напротивъ умѣреныйтъ животъ крѣпи ни тѣлото и помага ни на душата за да си познае цѣлта въ опредѣленыятъ си животъ. Безъ съмишленіе ние сме длъжни да правиме само добро за любовь на сътворителтъ си. Нъ мислѣжъ какъ трудътъ ни нѣма да остане ненаграждащъ. Когато прочее ние сичкы споредъ саматъ си природѣ теглиме всякоги къмъ доброто, тогава необходимо е нужно, дѣто всякий още въ младытъ си години да чуе отъ по старытъ, какъ може да ся доде до доброто и кой пътъ е най хубавъ и най сигуренъ.

Благото състояніе на органическытъ същества зависи отъ непрестаното и правилно обрацаніе на тѣхнытъ вѣтрѣшны сокове. Додѣто ся въ чловѣческото тѣло обраца кръвта — до тогава е той и жив. Отъ като ся роди човѣкъ на свѣтътъ, до послѣдныятъ му часъ, кръвта му тече бързо или полегка въ жилытъ му; щомъ престане тя да тече — и тѣлото му захваща да ся разваля. Също тѣй и душевната наша сила трѣба да е непрестанно въ обрацаніе; защото и за неѣжъ сѣщо тѣй, споредъ както и за тѣлото ни, има единъ и сѣщый законъ животъ и смъртъ. Особено развитіето на волѣжтъ трѣба да е тѣсно скопчено съ това непрестанно обрацаніе и възбужденіе. Искусныйтъ въспитателъ може въ таквъ случай благотворно да подѣйствува на ученикътъ си. Подъ неговото надзираніе ученикътъ е длъженъ да обърне сичкытъ си мысли въ опредѣленото време на единъ пред-

метъ. Мисълта на възпитателъ не трѣба да прескача отъ единъ предметъ на другъ, не трѣба нето да сии въ лѣнность, нето да ся предава на фантазитѣ и въображенія. Ду-хътъ трѣба да напръга сичкытъ си сили на единъ цѣтъ. Волята трѣба да възбужда лѣнността и да ѿ гони на работѣ.

Умътъ и чувствата на всякий човѣкъ сѣ всякога въ работа, нѣ ако не сѣ тѣй правилно развѣнени, тогава впечатленіята, които тѣй пріематъ отъ възъ, можатъ да иматъ зло влияніе на волѣта и на самыятъ челоуѣческій животъ. За-ради това трѣба всѣкий тѣй да си обучава дѣцата, щото тѣй самичкы да можатъ, когато додѣтъ въ зрѣлы години, да отговорѣтъ на позивътъ, който е самъ Богъ опредѣлил на човѣкътъ, и съ което бы могли да ся възносятъ не само тѣлесно нѣ и душевно.

въ Руссе 30 Іануарія 1871

Тодоръ Х. Станчевъ Богословъ.

СВѢЩЬТА НА ПРОЗОРЕЦА.

(МАЙЧИНА ЛЮБОВЬ)

(Продълженіе отъ брой 6.)

Тогава когато всичкытъ са надѣвахъ за скорошно избавленіе, зачюса гласътъ: „Огнь, Огнь“. Единъ пиянъ матрозинъ бѣше си истървалъ цигарѣтъ у магазійѣтъ, гдѣто имаше смола и барутъ и огньтъ вече захвана да обѣма сичкыйтъ корабъ. Небето са освѣти ужасно. Враницытъ са напълнихъ изведиѣжъ. Капитанинтъ са показа въ тѣзи минутѣ единъ истинскы сърдчовидъ челоуѣкъ. Той забрави себѣ си, покрай грыжѣтъ да избави другытъ. Сценытъ на корабътъ бѣхъ жялостны: тукъ майката пригърнала дѣтето си, тамъ згоденикътъ съ згоденицѣтъ въ най дълбоко отчяніе. Кой може описа сичкото нещастно приключеніе?

Всичкытъ корабленници бѣхъ сѣ прѣобърнали отъ пиянцы

на герои, нъ наймного сѣ отличаваше сѣрдчевитыйтъ Готфридъ. Всичкы, които са избавихѣ въ нейѣ нощъ, приповняватъ си за хладнокрѣвіето му и безстрашиливостътъ му.

Колкото имаше врѣниѣ всичкытъ са напълнихѣ съ хора, отъ които едни са оттѣрваха, нѣкои си загынаха. Само капитанинътъ и Готфридъ стоѣхѣ юще на карабѣтъ.

— Нѣма вече надежда за спасеніе! каза Готфридъ, и наведе си главътъ.

— Да, да! отговори хладнокрѣвно и тѣжно капитанинътъ, който мълчишкѣтъ му подаде рѣкътъ си за да си прости съ него: „Азъ щѣ останѣ да погынѣ въ кораба, Готфриде, нѣмамъ нито женѣ, нито дѣца, нито родители, сестры, братъ. Всичко на свѣта ми бѣше — кораба, ми. Нѣ виждѣ ты та са оттѣрви. . . .

Повече не можѣ да чюе Готфридъ. Единъ силенъ гѣрмежъ прѣсѣче думътъ на капитанинътъ, барутьтъ сѣ бѣше подпалилъ и кораба, са распрѣсна.

Готфридъ са бѣше докопалъ за единъ джѣкъ и юнашкы са бореше съ дългытъ въ у несвѣсть. По едно си врѣмя, свѣстенъ, позна че са намираше край брѣга на познаты нему мѣста. Чюдно бѣше го избавилъ богъ отъ нейзбѣжнѣтъ смъртъ. Морето го бѣше изхвърлило по край-брѣжіята на неговото отечество, когато отдалечъ му са зачюхѣ слѣднытъ думы, като отъ единъ ясенъ мъжескы гласъ:

„На прозореца гори, братко, свѣщъ за теб,

Напрозорецътъ свѣти свѣщъ за теб.“

Тыя думы му са втѣлнихѣ на ума и той порони сълзы, защото чякъ сега си приповни послѣднытъ думы на майка си: „Азъ щѣ гудѣ свѣщътъ на прозореца, Готфриде, за да ти свѣти кога сѣ върнешъ.“

Цѣли 18 години бѣхѣ са изминѣли; а Готфридовата майка бѣше вече около 60 год. жена и той іѣ имаше умрѣла; но пакъ си мислѣше, че сѣ трѣбва да живѣе нѣкой въ колибкѣтъ гдѣто тя обываваше. Сѣрдцето му го оправѣ кадѣ улицътъ у коѣто ся намираше бащината му къщица, гдѣто той бѣше приживѣлъ щастливытъ години на дѣтнѣството си.

Едва можѣ той да упознае пакъ улицътъ — нѣ къщицата

тамъ на дъното — очитъ му го не лжяхъ, стоеше още неповрѣдена и на прозорецътъ къмъ пѣгътъ горѣше свѣщъ. Нѣколко врѣмя той не сж повнеше. Най сѣтиъ са унѣтва къмъ кѣщицѣтъ и потропа на вратѣтъ.

Треперящъ чякаше отговоръ, когато вратата са отвори и една прѣстарѣла бабичка са исправи на прѣдъ му.

— Кой си ты? попита тя съ слабъ гласъ.

— Единъ злочестъ корабленникъ, който едва сполучи да са избави тѣзи нощъ отъ смъртътъ, отговори Готтфридъ.

— Влезни вѣтрѣ; ела да сж огрѣнешъ на огъня, каза тя. Лоша нощъ! трѣбва да ти е студенно. Наистина, продължи старата, тебе треба да та е довела тукъ свѣщъта която отъ 18-год. сѣкога гори на прозореца. Да ти са не струва чюдно. За сына си ѣкъ сѣмъ турила тамъ, който забѣгна и вече са невърна никакъ. Колко пѣти сѣмъ гладувала за да купи свѣщъ, и да ѣкъ оставя да гори на прозореца! Всичкытъ ми кѣщны измрѣхъ, и току азъ останахъ да чякамъ догдѣ са завърне сынъ ми, че тогава да умрѣ.

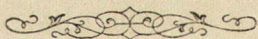
Готтфридъ неможи вече да сж одържи. Плачущицъ той са хвърли въ обятіята на майкѣ си, която испрѣво го изглѣдаваме като изумѣна — И наистина тя бѣше малко лишена отъ ума си, нъ сега като го прѣглѣда хубаво на свѣтлинѣтъ, пододе на себе си и пригрѣжаше го, цалуващицъ съ радость сына си.

— Видишь ли, азъ знаяхъ, че ты трѣбваше кога-да е да са върнешъ, каза тя и чякъ сега ѣ протекоха сълзытъ.

Оттогава нѣмаше вече другы по добъръ сынъ на свѣтътъ. Готтфридъ станъ капитанитъ на единъ вапоръ; послѣ са ужени и быде щастливъ да зарадва майкѣ си на старостъ и да ѣ повърне за скърбътъ що бѣше ѣ причинилъ съ бѣганіето си.

Майчината Любовь е най-голѣма и най много трае; това е нравственото поученіе на нашѣтъ приказницѣ.

Прѣвелъ П. Ст-въ.

КРИВОРАЗБРАНАТА ЦИВИЛИЗАЦІЯ.

(Продълженіе отъ брой 6)

А въ душевно отношеніе, тази *криворазбрана* цивилизация има си други хубости: Уваженіето къмъ вѣроисповѣднитѣ обряди много пѣти го виждатъ замѣстено съ насмѣшни подигравки, почестъта къмъ старитѣ — съ презираніи; очтиво-стѣта къмъ краснія полъ — съ безочливостъ; срамътъ — съ необюздана смѣлость. Набожностъ, христіянска добродѣтель, милосърдіе, човѣколюбіе, братска любовъ, състраданіе, смиренномудріе: сички тѣзи сѣ избѣрсани отъ рѣчника на мнимомодернизираниа. Криворазбраната свобода на свѣстѣта е изгонена изъ главата му сѣко вѣроисповѣдно и морално на-зиданіе, а недоразумѣнитѣ философствуванія и кривовтъп-нитѣ убѣждения така са укоравили сърдцето му, дѣто не може са откри ни най малка чертъ отъ онѣзи благородни чувства, които въздигатъ душата до истинското образование.

Да. Мнимообразованіятъ е нѣщо повече отъ простія: той ти говори за човѣколюбіе, за народно просвѣщеніе, за патріотизмъ, за братска любовъ, за съгласіе, за единство; но безъ да ги сѣща той самъ, безъ да ги има на сърдце си и безъ да ги върши: сичко що е вѣнъ отъ неговія соб-ственъ интересъ, говори го само и само за да препорѣча себе си, че той разбира работитѣ, че той умѣе да разсѣжда, да дава мнѣнія, че той знае, че е ученъ, че е образованъ.

Ний имаме днесъ живи примѣри предъ очитѣ си. Поглѣд-нѣте на онѣзи съсѣдни намъ народности, които при сичката си политическа самостоятелностъ и независима самоуправ-ностъ, отъ 30-40 години на самъ, като са били винаги само едни подражатели на вѣнкашната форма и политура на ци-вилизацията, не сѣ направили почти никакъвъ успѣхъ въ ин-дустрията и въобще въ промишленостъта. Освѣнъ това, въ тѣхъ не може са каза, че има поне здрави основи отъ е-динъ мораленъ животъ за една щастлива бѣднина. Защото деморализацията распрѣнжта, чрезъ мнимообразовани лич-ности, въ масата на народа, като загасява сѣко благородно

чувство вдѣхнѣто може отъ народното благочестиво старо Преданіе, затрива и сѣко морално наставленіе и поученіе, което може да става било въ училищата му, било въ черквитѣ му,

Такава една зараза владѣе у нѣкои млади народи.

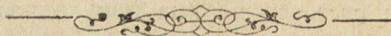
При свѣстяваніето на нашія народѣ, отъ нѣколко време на самѣ тази истата зараза не закъснѣ да посѣти и нашето младо поколеніе у нѣкои мѣста. Добрѣ е злото съвреме да са предвари. А това стои най много въ рѣцѣтъ на нашитѣ разбрани учители и наставници въ народнитѣ ни училища, единственнитѣ ни общи заведенія, дѣто българскитѣ рожби могатъ са сдоби съ добра отхрана и народно просвѣщеніе.

Но тѣзи наши учители и наставници малко би съдѣйствували на това само отъ школскитѣ сѣдалища, ако тѣхнитѣ поученія и наставленія не би сѣ отражявали и въ самія общественъ животъ на народа. Нравственнитѣ поученія въ черквитѣ, назидателнитѣ бѣседи въ читалищата, недѣлнитѣ училища и народното вѣстникарство сѣ извикани на помощъ за запазване народната маса отъ горѣказаната зараза — деморализаціята.

Да, тѣзи народни наши органи ще дадѣтъ на народа ни да разумѣе що е цивилизація и му предадѣтъ нея истата, а не нейната политура; тій ще му докажатъ, че той не трѣба да подражява маймунската само вѣнкашната форма на европеизма, а вѣтрѣшната негова морална способностъ и достоинство въ уметвеннія му животъ.

Браила 14 Іануарія 1871.

Д. П. Войниковъ.

ЗАБАВИТЕЛНИ.

* * Въ единъ градъ на една гостилницѣ фирмата бѣше: „Гостилница на черното магаре“. Гостилникътъ на черното магаре за малко врѣмя поспечели парицы и видѣ му са като за срамотна тѣзи фирма, тъй иж махна и на мѣстото ѝ тури другѣ. Неговъ единъ съседникъ, който бѣше сиромашъ, се тѣзи запратенѣ фирмѣ и иж покачи на своѣтѣ гостилницѣ. Или защото позабогатѣлый гостилникъ не е приемалъ учтиво гостытъ както по напредъ, или защото „черното магаре“ бѣше отишло на другѣ странѣ всичкытъ гости ся прѣвърлихѣ при „черното магаре“, тъй щото този позабогатѣлый гостилникъ пакъ осиромаша. За да придобіе пакъ старытъ си гости и на немытъ да покаже че сж измани и че не е сжщата онази гостиница на „черното магаре“ койгто тѣ сж слушали и знаѣтъ, се та написа надъ своѣта гостилницѣ тѣзи новѣ фирмѣ:

„Тука е сжщето магаре“.

* * Единъ селенинъ като дошълъ у града и заминавалъ при една енциаріѣ, видя отъ вѣнъ изобразенъ вълкъ и отдолу написано съ едры златы буквы: „Вълкова спицаріѣ“ (защото п спицаринътъ са зовялъ Вълко). — Какво е това, рече селенинътъ слисано, нме нѣмаме въ селото си никаква спицаріѣ, а тукъ у града току една и то — за звѣроветъ.

* * У едно събрание приказваше нѣкой си господинъ, че когато са случи да измрѣне чловѣкъ, трѣбвало по-скоро да го трыжѣтъ съ свѣтъ и ще са поправи.

„Ами съ какво ще го тріемъ лѣтъ, когато нійдѣ нѣма свѣтъ? попыта една Господжѣ.

въ гостиницѣтъ.

Той. Стойте, моѣж вы Г-не. то е мой кожухъ що го намѣтнахте. Онзи. Аха! тъй ли? пакъ азъ сѣкахъ че е на другыго.

въ сѣдилището.

Селенинъ. Г-не сѣднико, моята крава накакъ са срѣщѣла днесъ съ вашѣтъ кравъ на пѣтя, и моята крава прободѣ вашѣтъ кравъ.

Сѣдникъ. Е, спорѣдъ закона, ты трѣбва да ми купишь истѣ една таквази кравъ, и да платишь глобъ. —

Селенинъ. Не е тъй, Г-не сѣднико, азъ са събркахъ, тоята крава прободѣ моѣтъ кравъ.

Сѣдникъ. Е, кокво да ти сторѣж сега; да бѣше са отбила твоята крава отъ пѣтя и да заминѣ моята, то не щѣше да бѣде прободѣна. Сега или си у дома, па научи твоѣтъ кравъ, отсега нататѣкъ да са отбива отъ пѣтя; защото законътъ са не заминава съ таквы ситны дребны работы.

(С. Пч.)

ЕДНА ЖЕНИДБА СЪ ПРИКЪИЖ (ЗЕСТРЪ).

Нѣкой си младъ са оженилъ за една богатакъ дъщеря, която му принесла нѣколко стотинъ жълтици прикыж; но тя научена отъ малкъ въ раскошность заставляла мажъ си да ѝ купува все що ѝ са по-ревняло — дрѣхы и друго *по модѣ*. До нѣкое врѣмя мажътъ, ако и да му са нещѣло, трѣбваше да ѝ приготвѣва, но отсѣтъ като си прѣсмѣтнува добръ, провидѣло му са че това не е на хубаво. Зато измисли да държи смѣтка за излишнитѣ разноски на женѣ си. Много са неминало и, кога си прѣсмѣтналъ, вижда че принесената зестра отишлѣ подеръ излишнитѣ женскы пощѣвки!

Единъ день поканилъ женѣ си да отидѣтъ у бащинѣй ѝ на гостиѣ, дѣто помѣжду другитѣ имъ прикаскы, той запита тестисъ: Азъ имамъ, рече, одного съдружника, който си прахосва *сермѣкѣ* по излишны разноски и, спорѣдъ годишнѣтъ ни равномѣтка, току ми са струва, че той остава съ голы раѣтъ; бива ли вече да търгувамъ съ него задружно, или да са отдѣлимъ? — Питаніе ли иска, отговори тестъ му, когато е исхарчилъ своето утрѣ ще видишь, че той захвалъ да разноси отъ твоя капиталъ.

— Кога е тѣй, повтори зетѣтъ, ето дъщеря ви! Спорѣдъ вашѣ съвѣтъ азъ ѣмъ парясвамъ; защото тя си прахоса донесенѣтъ прикыжъ и, съ тоя си умъ, скоро ще довърши и щото имамъ мой капиталецъ.

ПОДАРЯВАТЪ ОТЪ „УЧИЛИЩЕТО“

БРАИЛА. Г-нъ Н. Ценовъ благоволи да подари за училището въ Сливенъ едно год. теченіе, и друго за въ Македоніѣ. 2

Г-нъ Г. В. Дражевъ за военното училище у Бендеръ (въ Россіѣ). 1

„ М. Т. Сѣбевъ за Училището въ Жеравиж. 1

„ Д. Пенковичъ за Ново-село въ Разградско. 1

„ Ив. Стояновъ за дѣвическото училище въ Разградъ. 1

„ П. Д. Мжизовъ за Лѣсковецъ. 1

„ Ив. С. Момчиловъ за Карнобатъ. 1

„ К. Д. Костовичъ за Карнобатъ. 1

„ Савва Пенковичъ за Котелъ. 1

„ В. Куртовичъ за дѣто отрѣди Редакціята въ Българско. 1

„ Илиѣ Стефановъ за Габрово. 1

БУЗОВО. Г-нъ Василъ Панаевъ за училищата въ Сливенъ. 1

„ Яни Діамандиевъ сѣщо. 1

„ Петръ Ямболу за училището у Ямболъ. 1

„ Сжцій за село мажрлий. 1